

Investigating School Attachment of Secondary School Students

Serkan Altuntaş

M.E.B.

Özcan Sezer

İnönü Üniversitesi

Abstract:

The purpose of this study is to investigate whether school attachment levels of secondary school students change according to school burnout, sex, class level, family income level, academic achievement, physical condition of school, teacher satisfaction and number of schoolfriend variables or not. The sample of the research is composed of 562 (274 girls,288 boys) 6th, 7th and 8th grade students who are being educated in four different secondary school in Malatya in 2015-2016 academic year. t-Test for dual variables and ANOVA statistics technique for multiple variables were used. According to the result of the research; it was found that there is no significant difference between school attachment and sex and family income level variables but there is a significant difference between school attachment and class level,academic achievement, physical condition of school,teacher satisfaction and number of schoolfriend variables. Stepwise Regression Analysis was used to determine how school burnout predict school attachment. It was concluded that burnout which is arisen from losing interest to school and school activities predict school attachment significantly.

Keywords: school attachment, school burnout, adolescence.

İnönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 18, No 1, 2017
pp. 83-97
DOI: 10.17679/inuefd.295722

Received : 14.02.2016
Revision1 : 24.01.2017
Accepted : 31.01.2017

Suggested Citation

Altuntaş, S., Sezer, Ö. (2017). Investigating School Attachment of Secondary School Students, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 18(1), 83-97. DOI: 10.17679/inuefd.295722

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

For individuals, spending their future lives as happier people is closely related to education received in the school (Alaca, 2011). One part of school life includes adolescence period. Years of adolescence is a period that changes of physical, social and emotional are felt extremely (Kulaksızoğlu,2004; Özgüven, 2001). In this period which individuals are tend to take a risk, the groups students try to attach become more important. It is thought that they will avoid other unfavorable groups if teenagers fulfil the attachment to school (Diaz, 2005). Fin (1993) has defined school attachment as students feel themselves belong to school, adopt its objectives. According to Goodenow (1992), school attachment also includes respect for student's self-determination and support beyond a simple liking or a feeling close to. In a way, school attachment is that students don't need to be at somewhere else when they are at school.

Students' school attachment is related to what level school is a satisfactory place for them (Karatzias, Power and Swanson, 2001). When students just believe that they are important, they feel attachment to school (Samdal, Wold and Bronis, 1999). Students who are dissatisfied with the place they are in, might feel burnout. Students' indifferent attitudes towards school, continuous sense of tiredness, lack of interest to their homeworks, being insensitive to people around them, perceiving themselves as insufficient, having doubts from their abilities and at the same time decreasing their academic success are important signs of school burnout (Zhang ,Gan and Cham, 2007).

Schools are the most common and effective educational institutions. Students shape their own lives with knowledge, skill and experiences that they obtain from this institutions substantially. When school attachment problem's results are analysed, it is seen that students face various difficulties and they fail at school. This study is important in terms of dealing with two important terms as school attachment and school burnout together and working with secondary school students.

Purpose

The purpose of this study is to investigate school attachment of secondary school students in terms of variables of school burnout, sex, class level, family income level, academic achievement, physical condition of school, teacher satisfaction situation and friendship situation.

Method

The sample of the research is composed of 562 (274 girls (%48.8),288 boys(%51.2)) 6th,7th and 8th grade students who are from different social-economic level in four secondary schools in Malatya. In the research, "Personal Information Form", "School Attachment Scale for Children and Adolescents" and "Elementary School Burnout Scale" have applied to students.

Findings

According to the results of the research, burnout which is arisen from losing interest to school and school activities predict school attachment significantly. It is seen that these sub-dimensions of school burnout predict school attachment 21 per cent. In the research, it has found that there is no significant relation between sex, family income level and school attachment; but there is a significant relation between class level, academic achievement situation, physical condition of school, teacher satisfactory situation, friendship situation and school attachment.

Discussion & Conclusion

When research results were assessed; it was determined that there was not a significant differentiation statistically between girls and boys in terms of school attachment. As well as resembling their activities which are in or out of school; secondary school students have same problems in terms of development characteristics. It can be said that this case causes to not to be a differentiation in terms of sex.

According to another result; school attachment doesn't have a significant difference in terms of students' family income level. It can be said that school system is independent from family income level when it is thought in terms of public schools. Secondary school students from different income levels are in an equality of which income level isn't indicative.

Results of the research has shown that the higher the class level, the less the level of school attachment, besides, the higher the academic achievement, the more the level of school attachment. Getting lessons difficult gradually in every class level in secondary school and various exams as entrance of secondary education in the 8th grade can reduce school attachment. Academic achievement can increase school attachment because it brings with support of family and teacher.

According to research result, it was found that school attachment level of students who find physical condition of school (building, garden, class etc.) sufficient is higher than students who find it insufficient. When schools are arranged as environments supply students' learning need, students concentrate mostly to learn.

In the result of the research, it was found that the more the number of teachers students satisfy, the more the level of school attachment, too. Teacher support has an important effect on student's school attachment. Because student's first behavioral commitment in the school is affected from relationship between student and teacher. Besides, it was found that school attachment levels of students have more friends is higher than school attachment levels of students have fewer friends. Providing student to forge relationships with other students has formed an important step of school attachment. As soon as the school starts, children's bonds with their families decline and school takes family's place gradually. This situation bring out friendship and it shows that having no friends can be a reason of getting away from school.

When correlation between school attachment and school burnout are investigated, it is seen that there is a significant connection between all sub-dimensions of school attachment (burnout arisen from school activities, burnout arisen from family, inadequacy in the school and losing interest to school) and school attachment. In the stepwise regression analysis within the scope of this research, it is determined that losing interest to school and burnout arisen from school activities from sub-dimensions of school burnout explain school attachment in a significant level. When we deal with school attachment of adolescents in this respect, it can be thought that schools aren't able to create an atmosphere of love, provide the environment which draw students' attention or get rid of monotony will have problem on this point. Academic school activities require to take responsibility. Students who aren't able to take this responsibility take a dislike to lessons first, and then school and they get away from school. After study, those proposals can be offered: Having schools request from students and putting into practice these requests individually can be prevent burnout. In this way, it is enable to students focus on school by reducing student's feelings as weariness and tiredness. School attachment includes itself of school, teachers and school friends. Studies include all of these factors can be conducted. Studies are enable to teachers realize their strong effect on students can be conducted. On the other hand, the effect of increasing technological developments nowadays on students' school attachment can be investigated. Programmes aim to increase students' school attachment can be prepared. Researches include different school types at high school level can be conducted. The effect of sport activities in the schools and cultural activities as theatre on school attachment can be investigated.

Ortaokul Öğrencilerinin Okula Bağlanmalarının İncelenmesi

Serkan Altuntaş

M.E.B.

Özcan Sezer

İnönü Üniversitesi

Öz

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin okula bağlanma düzeylerinin, okul tükenmişliği, cinsiyet, sınıf düzeyi, aile gelir düzeyi, akademik başarı, okul fiziki durumu, öğretmen memnuniyeti ve okul arkadaş sayısı değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını incelemektir. Araştırmanın örneklemini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Malatya ilinde dört farklı ortaokulda 6. 7. ve 8. sınıfta öğrenim görmekte olan 562 (274'si kız, 288'si erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada, veri toplama araçları olarak araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" "Çocuk ve Ergenlerde Okula Bağlanma Ölçeği" ve "İlköğretim Okul Tükenmişliği Ölçeği" kullanılmıştır. İkili değişkenler için t-Testi ve çoklu değişkenler için ANOVA istatistik tekniği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre; okula bağlanma ile cinsiyet ve aile gelir düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir fark olmadığı, sınıf düzeyi, akademik başarı, okulun fiziki durumu, öğretmen memnuniyeti ve arkadaş sayısı değişkenleri ile arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Ayrıca okula ilgi kaybı ve okul etkinlikleri kaynaklı tükenmişliğin okula bağlanmayı anlamlı düzeyde yordadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçları ilgili literatür doğrultusunda tartışılmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: okula bağlanma, okul tükenmişliği, ergenlik.

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 18, Sayı 1, 2017
ss. 83-97
DOI: 10.17679/inuefd.295722

Gönderim Tarihi : 14.02.2016
1. Düzeltme : 24.01.2017
Kabul Tarihi : 31.01.2017

Önerilen Atf

Altuntaş, S., Sezer, Ö. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Okula Bağlanmalarının İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 83-97. DOI: 10.17679/inuefd.295722

GİRİŞ

Okullar bireylerin yaşamında çok büyük ve etkili bir yere sahiptir. Altı yaşında okulla tanışan öğrencilerin bu yolculuğu kariyer durumuna göre bazen otuzlu yaşları bulmaktadır. Bireylerin gelecek yaşantılarını daha mutlu insanlar olarak geçirebilmeleri, okulda aldıkları eğitimle yakından ilişkilidir (Alaca, 2011). Bu nedenle, yıllar süren okul sürecinde öğrencilerin bağlanmalarının nasıl etkilendiğini anlamak büyük önem taşımaktadır (Duy ve Yıldız, 2014). Okul yaşamının bir bölümü ergenlik dönemini içine alır ve okul, ergenlerin yaşam çizgisini etkileyebilecek ilk resmi kurumdur. Toplumla etkileşime geçme, iletişim becerileri, akran gruplarının oluşturulması ve benliğin gelişimi için birinci derecede etkilidir (Henry ve Slater 2007). Ergenlerde gruba bağlanma duygusu psikolojik bir ihtiyacı karşılamaktadır ve sosyal gelişim için önemli bir duygudur (Osterman, 2000). Bağlanılan bu grup; bir spor kulübü, siyasi amaçlı bir örgüt ya da bir mahalle grubu olabilir (Kulaksızoğlu, 2004). Gençlerin okula bağlanmayı gerçekleştirmeleri durumunda diğer olumsuz gruplardan uzak duracakları düşünülmektedir (Diaz, 2005). Bowlby'e (1988) göre bağlanma; bireylerin önem verdikleri kişilerle aralarında oluşan güçlü duygusal bağlardır. Bu bağlanma ilişkisinin sadece çocukluk döneminin belirleyicisi olmadığı, yaşamın ilerleyen dönemlerinde de bireyi ve kurduğu ilişkileri etkileyen bir süreç olduğu düşünülmektedir (Ainsworth, 1989). Çocukların aileden ilk kopuşları okul yaşamı ile gerçekleşmekte ve ardından yeni bağlanmalar ortaya çıkmaktadır. Hirschi'ye (2002) göre okula bağlanma gençlerin davranışlarını ve akademik başarılarını etkilemektedir. Finn (1993), okula bağlanmayı öğrencinin kendini okula ait hissetmesi, onun amaçlarını benimsemesi olarak tanımlamıştır. Goodenow'a (1992) göre okula bağlanma, basit bir hoşlanma ya da sıcaklık duymaktan öte, öğrencinin bireysel özerkliğine yönelik saygı ve desteği de içermektedir. Balkıs, E. Duru, Buluş ve S. Duru (2011) ise, öğrencilerin okula olan bağlılıklarını, kendilerini okula ait hissetmeleri, okulun bir parçası olarak kabul etmeleri ve okul hakkında olumlu duygulara sahip olmaları olarak açıklamaktadır. Okula bağlanma bir bakıma öğrencinin okulda olduğu zamanda başka yerde olma ihtiyacı hissetmemesidir.

Araştırmacılar okula bağlanmanın farklı boyutları olduğunu ileri sürmüştür. Okula bağlanma Leithwood ve Jantzi'ye (2000) göre davranışsal ve psikolojik boyutları, Willms'e (2003) göre duyuşsal ve davranışsal boyutları, Fredricks, Blumenfeld ve Paris'e (2004) göre ise davranışsal, duyuşsal ve bilişsel boyutları olan bir yapıdır. Davranışsal boyut, öğrencinin akademik olan ve olmayan etkinliklere katılımına; psikolojik veya duyuşsal boyut, öğrencinin okula ait olduğunu hissetmesi ve okulla özdeşleşmesine (Leithwood ve Jantzi, 2000; Willms, 2003; Fredricks ve ark., 2004) bilişsel boyut ise öğrencinin okul, öğrenciler ve akran grubu ile ilgili inanç ve algılarına (Jimerson, Campos ve Grief, 2003) vurgu yapmaktadır.

Literatür incelendiğinde okula bağlanmanın öğrencilerin okul yaşamları ve gelecekleri açısından önemli sonuçları olduğu görülmektedir. C. Bergin ve D. Bergin'e (2009) göre, okula bağlanma, öğrencilere entelektüel ve sosyal zorlukları üstlenmek için özgür oldukları güvenli bir ortam sağlar. Ayrıca, okula bağlanmanın stresi engelleyerek ve toplumsal etkileşimi artırarak koruyucu bir faktör olarak işlev gördüğü de tespit edilmiştir (Hill ve Werner, 2006). Thompson'a (2005) göre okula karşı olumlu duyguları olan ve okuldaki çeşitli etkinliklerde yer alan öğrencilerin okulu bitirme ve bağımsız öğrenebilen bireyler olma şansları daha fazladır. Okula bağlanmanın akademik başarı ve motivasyon (Finn, 1989; Goodenow, 1992; Roeser, Midgley ve Urdan, 1996; Finn ve Rock, 1997; Samdal, Wold ve Bronis, 1999; Osterman, 2000; Murdock, Hale ve Weber, 2001 ve Hirschi, 2002) ile olumlu yönde; okulu terk etme (Finn, 1989; Goodenow, 1992; Osterman, 2000), okul sorunları, madde kullanımı, fiziksel ve ilişkisel saldırganlık (Lemma vd., 2014; Hill ve Werner, 2006 ve Yüksek ve Solakoğlu, 2016) ve suça yönelik davranışlar (Murdock, Hale ve Weber, 2001; Somers ve Gizzi, 2001) ile olumsuz yönde yüksek derecede ilişkili olduğu görülmektedir. Klem ve Connell'e (2004) göre okula karşı bağlılık duyan öğrencilerde iyi notlara sahip olma, ders dışı sosyal etkinliklere katılım, okula devam ve okulda bulunan farklı sosyal gruplar ile ilişki içinde olma vardır.

Öğrencilerin okula bağlanmaları, okulun onlar için ne düzeyde tatmin edici bir yer olduğu ile ilgilidir (Karatzias, Power ve Swanson, 2001). Öğrenciler ancak değerli olduklarına inandıklarında okula bağlılık hissedebilirler (Samdal, Wold ve Bronis, 1999). Bulunduğu ortamda tatmin olamayan öğrenciler tükenmişlik yaşayabilmektedir. Öğrencinin okula karşı umursamaz tavrı, sürekli yorgunluk hissi, ödevlerine olan ilgisizliği, etrafındaki insanlara karşı duyarsızlaşması, kendini yetersiz olarak algılaması, yeteneklerinden şüphe duyması ve aynı zamanda akademik başarısının düşmesi okul tükenmişliğinin önemli belirtileridir (Zhang, Gan ve Cham, 2007).

Aypay'a (2011) göre okul tükenmişliği; okul ve eğitimin "aşırı" taleplerinin öğrencilerde yol açtığı tükenmişlik sendromudur. Öğrenciler iyi olarak bilinen okullara gidebilmek için yüksek notlara sahip olmalı ve

karşılaştıkları sınavların baskısı ile baş edebilmelidir. Eğitim sisteminin bu zorluğuna aile baskısı da dahil olmaktadır (Ergene ve Yıldırım, 2003). Bu baskıları ortaokul öğrencileri fazlaca yaşamaktadır ve bu sebeple ortaokul düzeyinde öğrenciler yüksek düzeyde tükenmişlik sendromu içinde olabilirler (Aypay, 2011; Seçer ve Gençdoğan, 2012). Okul tükenmişliği yaşamayan öğrencilerin; sosyal çevrede kabul görme, okul ortamında diğer öğrencilere yardım etme, eğitimsel değerleri kabul etme, motivasyon ve okulu benimseme konularında okul tükenmişliği yaşayan öğrencilere göre daha iyi oldukları görülmektedir (Goodenow ve Grady, 1993; Karatzias, Power ve Swanson, 2001). Okul tükenmişliği çeşitli alt boyutlar açısından incelenmektedir. Bu boyutlar okul etkinliklerinden kaynaklı tükenmişlik, aileden kaynaklı tükenmişlik, okulda yetersizlik ve okula ilgi kaybı olarak adlandırılmaktadır (Aypay ve Eryılmaz, 2011). Bireylerin içerisinde buldukları ortamlarla bütünleşmeleri, büyük ölçüde kendilerini bu ortama ne kadar ait-bağlı hissettikleriyle ilgilidir (Alaca, 2011). Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin okula bağlanma düzeylerinin, okul tükenmişliği, cinsiyet, sınıf düzeyi, aile gelir düzeyi, akademik başarı, okul fiziki durumu, öğretmen memnuniyeti ve okul arkadaş sayısı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Okullar en yaygın ve etkili eğitim-öğretim kurumlarıdır. Okul bir sosyal denetim unsuru, bir kültürlenme mekanı, geleceğe yönelik misyon ve meslek kazandırma işlevi olan bir kurumdur (Kızmaz, 2006). Öğrenciler büyük oranda bu kurumlarda edindikleri bilgi, beceri ve tecrübelerle kendi hayatlarını şekillendirmektedir. Okula bağlanma probleminin sonuçları incelendiğinde öğrencilerin çeşitli olumsuzluklarla (okul terki, madde sorunları, saldırganlık vb.) karşılaştıkları ve okullarda başarısız oldukları görülmektedir. Bu sebeplerle okula bağlanma kavramının üzerinde önemle durulması gereken bir konu olduğu düşünülmektedir. Alanyazına bakıldığında okula bağlanma kavramının okul tükenmişliği açısından incelendiği bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu araştırma okula bağlanma ve okul tükenmişliği gibi iki önemli kavramı bir arada ele alması ve ortaokul öğrencileri ile çalışılması açısından önemlidir.

YÖNTEM

Ortaokul öğrencilerinin okula bağlanmalarını çeşitli değişkenler açısından incelemeyi ve okul tükenmişliği ile okula bağlanma arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada ilişkisel ve betimsel yöntem kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmada zaman, para ve işgücü açısından kolaylık sağlayan, araştırmacının en ulaşılabilir birimden başlayarak örneklemini oluşturduğu olasılığa dayalı olmayan uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014). Araştırmanın örneklemini Malatya'da dört ortaokulda 6. 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören, 274'ü kız (%48.8), 288'si erkek (%51.2) toplam 562 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo1

Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Aile Gelir Düzeyi, Akademik Başarı Durumu, Okulun Fiziki Durumu, Öğretmen Memnuniyeti ve Arkadaş Sayısı ile İlgili Bilgiler(N:562)

		n	Frekans %
Cinsiyet	Kız	274	48.8
	Erkek	288	51.2
Sınıf Düzeyi	Altıncı Sınıf	172	30.6
	Yedinci Sınıf	191	34
	Sekizinci Sınıf	199	35.4
Aile Gelir Düzeyi	0-1000 TL	303	53.9
	1001-2000 TL	186	33.1
	2001-3000 TL	51	9.1
Akademik Başarı Durumu	3000 TL ve fazla	22	3.9
	Zayıfım vardı	137	24.4
	Zayıfsız Geçtim	106	18.9
Okulun Fiziki Durumu (Bina, Bahçe vb).	Teşekkür –Takdir aldım	319	56.8
	Fiziki olarak yeterlidir	250	44.5
Öğretmen Memnuniyeti	Fiziki olarak yetersizdir	312	55.5
	Hepsinden çok memnunum	364	64.8
	Bazılarından memnunum	177	31.5

	Çoğundan memnun değilim	21	3.7
	Çok arkadaşım var	246	43.8
	Yeterince arkadaşım var	263	46.8
	Çok az arkadaşım var	40	7.1
	Hiç arkadaşım yok	13	2.3

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilere, "Kişisel Bilgi Formu", "Çocuk ve Ergenler için Okula Bağlanma Ölçeği" ve "İlköğretim Okul Tükenmişliği Ölçeği" uygulanmıştır.

Kişisel bilgi formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu çeşitli demografik değişkenlerin belirlenmesinde kullanılmıştır. Bu formda, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyeti, sınıf düzeyi, aile gelir düzeyi, akademik başarı durumu, okulun fiziki durumu, memnun olunan öğretmen sayısı ve okul arkadaş sayısına ilişkin sorular bulunmaktadır.

Çocuk ve ergenler için okula bağlanma ölçeği

Hill (2006) tarafından geliştirilen ve özgün adı "School Attachment Scale" (SAS) olan ölçek, Türkçe'ye Savi (2011) tarafından uyarlanmıştır. Ölçek maddelerinin toplam puanla korelasyonunu hesaplamak amacıyla yapılan madde-test korelasyonu sonucunda, maddelerin toplam puanla ilişkisinin 0.66 ile 0.85 arasında olduğu bulunmuştur. Ölçeğin maddelerinin, toplam varyansın %58.69'unu açıklayan üç faktörden oluştuğu görülmüştür. Hem düşük ortak varyansa sahip olan hem de ölçeğin iç tutarlılığını düşürdüğü saptanan 4 ve 14. maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Bu nedenle orjinal ölçekte 15 madde bulunurken ölçeğin son hali 13 maddeden oluşmaktadır. Üç alt boyut sırasıyla "okula bağlanma", "öğretmene bağlanma" ve "arkadaşa bağlanma" olarak isimlendirilmiştir. Test- tekrar test güvenilirlik katsayısı tüm ölçek için 0.85, ölçeğin iki-yarım güvenilirliği 0.78 olarak belirlenmiştir. Ölçek 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınan yüksek puan okula bağlanmanın yüksek olduğunu göstermektedir. Birey okuduğu ifadenin ne derece uygun olduğunu belirtmek için; (1) "Kesinlikle Evet", (2) "Evet", (3) "Olabilir", (4) "Hayır" ve (5) "Kesinlikle Hayır" şeklindeki seçeneklerden birini işaretlemektedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 13 ile 65 puan arasında değişmektedir.

İlköğretim okul tükenmişliği ölçeği

Aypay (2011) tarafından geliştirilen bu ölçek için, ilköğretim okulunun II. kademesine devam eden; gönüllülük esasına göre uygulamaya katılan toplam 691 öğrenciden veriler toplanmıştır. İlköğretim Öğrencilerinde Okul Tükenmişliği Ölçeği'ne ait KMO değeri 0.93; Bartlett's Testi sonucu ($\chi^2 = 3831,155$, $p < .01$), anlamlı bulunmuştur. AFA sonucunda, toplam varyansın % 59'unu açıklayan ve öz değeri 1'den büyük olan dört faktör elde edilmiştir. Maddelerle ilgili olarak tanımlanan dört faktörün ortak varyanslarının .37 ile .75 arasında değiştiği görülmüştür. Okul etkinlikleri kaynaklı tükenmişlik ölçeğe ilişkin toplam varyansın % 24.2'sini, aile kaynaklı tükenmişlik % 11.95'ini, okulda yetersizlik % 11.34'ünü ve okula ilgi kaybı % 11.12'sini açıklamaktadır. DFA'da elde edilen ve faktörlerin maddelerle olan ilişkisini gösteren standartlaştırılmış katsayılar 0.54 ile 0.83 arasındadır. Modele ait diğer uyum iyiliği indeksleri de [GFI=0.94, AGFI=0.91, PGFI=0.89, RMSEA=0.07, CFI=0.91] model-veri uyumunun iyi olduğunu göstermektedir. İÖTÖ'nün ölçüt geçerliğini incelemek için Akademik Beklentilere İlişkin Stres Envanteri (ABSE) kullanılmıştır. Ölçeklerinin toplam puanları ve alt boyut puanları arasında .20 ile .38 arasında değişen pozitif yönde anlamlı korelasyonlar elde edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Veri toplama işlemi 2015-2016 eğitim öğretim yılında Aralık ayı içerisinde gerçekleştirilmiştir. Bir set halinde düzenlenmiş olan veri toplama araçlarıyla çalışma yapılacak okullara gidilmiş, uygulamaya geçmeden önce araştırmacının önemi öğrencilere anlatılmış, isim yazmalarına gerek olmadığı belirtilmiş ve gönüllü olarak katılmak isteyenlerle veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Ölçeklerin uygulanması ortalama 20 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi, SPSS 20 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Gruplar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla cinsiyet ve okul fiziki durumu açısından bağımsız gruplar için t testi; akademik başarı, sınıf düzeyi, gelir düzeyi, öğretmen memnuniyeti ve arkadaş sayısı değişkenleri açısından ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve LSD teknikleri kullanılmıştır. Okul tükenmişliğinin okula bağlanmayı yordayıcı

yordamadığını tespit etmek için adimsal regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Okula Bağlanma Puanlarının Cinsiyet ve Okulun Fiziki Durumuna Göre t Testi Sonuçları

Öğrencilerin okula bağlanmalarının cinsiyet ve okulun fiziki durumu değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için t testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Ortaokul Öğrencilerinin Okula Bağlanma Puanlarının Cinsiyete ve Okul Fiziki Durumuna Göre t- Testi Sonuçları (N:562)

Değişken	n	x	ss	sd	t	p
Kız	274	53.98	8.31	560	.67	.49
Erkek	288	53.51	8.20			
Okul Fiziki olarak yeterlidir	250	55.67	7.35	560	5.16	.01
Okul Fiziki olarak yetersizdir	312	52.19	8.62			

Tablo 2'de görüldüğü gibi ortaokul öğrencilerinin okula bağlanma puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde bir farklılık göstermemekte, okulun fiziki durumuna göre ise anlamlı düzeyde (0.05) farklılık göstermektedir. Okula bağlanma ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Okulun fiziki olarak yeterli olmasının okula bağlanma ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur.

Okula Bağlanma Puanlarının Demografik Değişkenlere Göre ANOVA Sonuçları

Ortaokul öğrencilerinin okula bağlanma puanlarının sınıf düzeyi, ailenin aylık gelir düzeyi, akademik başarı, öğretmen memnuniyeti ve arkadaşlık durumu değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için ANOVA testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

Ortaokul Öğrencilerinin Okula Bağlanma Puanlarının Demografik Değişkenlere Göre ANOVA Sonuçları

	Varyansın Toplamı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Sınıf Düzeyi	Gruplararası	453.59	2	226.79		
	Gruplarıçi	37806.47	559	67.63	3.35	.036
	Toplam	38260.07	561			
Aylık Gelir Düzeyi	Gruplararası	185.91	3	61.971		
	Gruplarıçi	38074.15	558	68.23	.91	.43
	Toplam	38260.07	561			
Akademik Başarı Durumu	Gruplararası	619.75	2	309.57		
	Gruplarıçi	37640.91	559	67.33	4.59	.01
	Toplam	38260.07	561			
Öğretmen Memnuniyeti	Gruplararası	6450.0	2	3225.0		
	Gruplarıçi	31810.07	559	59.9	56.67	.01
	Toplam	38260.07	561			
Arkadaşlık Durumu	Gruplararası	4445.2	3	1481.73		
	Gruplarıçi	33814.87	558	60.6	24.45	.01
	Toplam	38260.07	561			

Tablo 3'te görüldüğü gibi yapılan ANOVA testi sonucunda ortaokul öğrencilerinin okula bağlanma puanları aylık gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin okula bağlanmaları ile sınıf düzeyi, akademik başarı durumu, öğretmen memnuniyeti ve arkadaş sayısı değişkenlerine göre ise anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farkın değişkenlerin hangi boyutları arasında olduğunu belirlemek için LSD (Least Significant Difference) Post Hoc Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Okula Bağlanma ve Demografik Değişkenler Arasındaki Farklara İlişkin Bulgular

Okula bağlanma ve demografik değişkenler arasındaki farklara ilişkin bulgular Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4

Okula Bağlanma Puanları ile Demografik Değişkenler Arasındaki Farka İlişkin LSD Testi İle İlgili Bulgular

(I) Birinci Durum	(J) İkinci Durum	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	P
Altıncı Sınıf	Sekizinci Sınıf	2.15	
Teşekkür ya da takdir aldım	Zayıfın olması	2.32	
Öğretmenlerin hepsinden memnunum	Bazılarından memnunum	6.16	.01
	Çoğundan memnun değilim	11.78	
Öğretmenlerin bazılarından memnunum	Çoğundan memnun değilim	5.62	
	Yeterince arkadaşım var	3.64	
Çok arkadaşım var	Çok az arkadaşım var	6.05	
	Hiç arkadaşım yok	15.07	
Yeterince arkadaşım var	Hiç arkadaşım yok	11.42	
Çok az arkadaşım var	Hiç arkadaşım yok	9.02	

Elde edilen bulgular çerçevesinde Tablo 4 incelendiğinde altıncı sınıf öğrencilerinin sekizinci sınıf öğrencilerinden, teşekkür ya da takdir alan öğrencilerin karnesinde zayıfı olan öğrencilerden, fazla sayıda öğretmenden memnun olan öğrencilerin daha az sayıda öğretmenden memnun olan öğrencilerden ve arkadaş sayısı fazla olan öğrencilerin arkadaş sayısı az olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek okul bağlanma puanına sahip olduğu görülmektedir.

Okula Bağlanma ve Yordayıcı Değişkenler Arasındaki İlişki

Okula bağlanma ve yordayıcı değişkenler arasındaki korelasyon ilişkisi Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5

Okula Bağlanma, Okul Etkinlikleri Kaynaklı Tükenmişlik, Aile Kaynaklı Tükenmişlik, Okulda Yetersizlik ve Okula İlgili Kaybı Değişkenleri Arasındaki Korelasyon Değerleri

Değişken	1	2	3	4	5
(1)OB	1				
(2)OEKT	.350**	1			
(3)AKT	.203**	.513**	1		
(4)OY	.205**	.551**	.559**	1	
(5)OİK	.454**	.647**	.366**	.380**	1

*p<.05, ** p<.01;

OB: Okula Bağlanma,

OEKT: Okul Etkinlikleri Kaynaklı Tükenmişlik

AKT: Aile Kaynaklı Tükenmişlik, **OY:** Okulda Yetersizlik, **OİK:** Okula İlgili Kaybı

Tablo 5'de görüldüğü gibi yordayıcı değişkenlerle okula bağlanma arasındaki korelasyonlar incelendiğinde modelde; okul etkinlikleri kaynaklı tükenmişlik ile okula bağlanma arasındaki ilişkinin ($r=.35$, $p<01$), aile kaynaklı tükenmişlik ile okula bağlanma arasındaki ilişkinin ($r=.203$, $p<01$), okulda yetersizlik ile okula bağlanma arasındaki ilişkinin ($r=.205$, $p<01$), okula ilgili kaybı ile okula bağlanma arasındaki ilişkinin ($r=.45$, $p<01$), anlamlı olduğu görülmüştür.

Okula Bağlanma ve Yordayıcı Değişkenlere İlişkin Regresyon Analizi

Regresyon analizinde elde edilen sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Okula Bağlanmanın Yordayıcısı Olarak Okul Tükenmişliğine İlişkin Adımsal Regresyon Analizi

	B	Std. Error	β	R ²
1. Adım				
(Sabit)	33.948	1.669		
OİK	1.201	.09	.454**	.207
2. Adım				
(Sabit)	32.072	1.917		
OİK	1.035	.130	.392**	
OEKT	.116	.059	.097**	.212

Not: N=562, * $p < .01$, Birinci Adım için $R^2 = .207$, $p = .01$; İkinci Adım için R^2 'deki farklılaşma = .05, $p = .01$; Toplam $R^2 = .212$.

* $p < .05$, ** $p < .01$ **OİK:** Okula İlgili Kaybı, **OEKT:** Okul Etkinlikleri Kaynaklı Tükenmişlik

Aşamalı regresyon analizinin birinci adımında incelenen *okula ilgi kaybı* değişkeninin ortaokul öğrencilerinin *okula bağlanmalarını* yordamada standardize edilmiş regresyon katsayısı (Beta) 0.454 çıkmıştır. Tek başına *okula ilgi kaybının* öğrencilerin okula bağlanma durumlarının % 20 kadarını ($R = 0.45$, $R^2 = 0.207$) açıkladığı görülmektedir. Aşamalı regresyon analizinin ikinci adımında modele okula ilgi kaybı değişkeninin yanında *okul etkinlikleri kaynaklı tükenmişlik* değişkeni girmiştir. *Okula ilgi kaybı* ve *okul etkinlikleri kaynaklı tükenmişlik* değişkenleri birlikte öğrencilerin *okula bağlanmalarının* % 21'ini ($R = 0.46$, $R^2 = 0.212$) açıklamaktadır ve elde edilen bu sonuç anlamlı bir değerdir. *Aile kaynaklı tükenmişlik* ve *okulda yetersizlik* alt boyut puanlarının modele katkısının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı elde edilen diğer bir bulgudur.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgulara göre okula ilgi kaybı ve okul etkinlikleri kaynaklı tükenmişlik okula bağlanmayı anlamlı olarak yordamaktadır. Okul tükenmişliğine ait bu alt boyutların okula bağlanmayı %21 oranında yordadığı görülmektedir. Yapılan araştırmada cinsiyet ve aile gelir düzeyi ile okula bağlanma arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; sınıf düzeyi, akademik başarı durumu, okulun fiziki durumu, öğretmenlerden memnuniyet durumu ve arkadaşlık durumu ile okula bağlanma arasında ise anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde; okula bağlanma açısından, kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı saptanmıştır. Bu sonuç okula bağlanma düzeyinde cinsiyete göre farklılık olmadığını bulan başka araştırmalarla benzerlik göstermektedir (Anderman ve Anderman, 1999; Somers ve Gizzi, 2001 ve Duy ve Yıldız, 2014). Kızların okula bağlanma düzeylerini erkeklere göre daha yüksek bulan (Cheung ve Hui, 2003; Adelabu, 2007; Arastaman, 2009; Alaca, 2011; Mengi, 2011; Sarı, 2012; Özdemir ve Kalaycı, 2013 ve Belliçi, 2015) çalışmalar olduğu gibi erkeklerin kızlardan daha yüksek düzeyde okul bağlılığı gösterdiğini gösteren (McNeely, Nonnemaker ve Blum, 2002) araştırmalar da bulunmaktadır. Araştırma sonuçlarının farklılaşması yapılan çalışmaların geniş yaş aralıkları ile ilkökul, ortaokul ve lise düzeyinde gerçekleştirilmiş olması ile açıklanabilir (Can, 2008). Ortaokul düzeyinde olan öğrencilerin gelişim özellikleri açısından benzer problemleri olduğu gibi okul içi/okul dışı faaliyetleri de birbirine benzemektedir (Çelik, 2008). Okul ve ev arasında geçen bu sürecin kız ve erkek öğrenciler için ortak olması cinsiyet açısından bir farklılaşmanın olmamasına neden olmuş olabilir.

Elde edilen bulgulara göre; okula bağlanma, öğrencilerin aile gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Literatür incelendiğinde farklı sonuçlar olduğu görülmektedir. Finn ve Voelkl (1993), Osterman (2000) ve Belliçi (2015), sosyo ekonomik düzeyi yüksek ailelerin çocuklarının okula bağlanma düzeylerinin yüksek olduğunu belirtmektedirler. Arastaman (2009) ise yaptığı araştırmada ailesi alt ve orta gelir grubuna ait olan öğrencilerin bağlılık görüşlerini üst gelir grubuna dahil olan öğrencilerin görüşlerinden daha yüksek bulmuştur. Devlet okulları açısından düşünüldüğünde okul sisteminin ailenin gelir düzeyinden

bağımsız olduğu söylenebilir. Ortaokula gelen farklı gelir düzeyinden öğrenciler, gelir düzeyinin belirleyici olmadığı bir eşitlik içindedir. Bu açıdan gelir düzeyi değişkeninin okula bağlanma ile ilişkisini daha iyi anlamak için özel okul ve devlet okulu farkına bakmak faydalı olabilir.

Araştırmanın sonuçları, okula bağlanma puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaştığını, sınıf düzeyi arttıkça okula bağlanmanın azaldığını göstermiştir. Marks (2000), Can (2008), Mengi (2011), Özdemir ve Kalaycı (2013) ve Bellici (2015), yaptıkları araştırmalarda öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça okula bağlanmanın azaldığını bulmuşlardır. Goodenow (1992) ve Hagborg (1994) ise yaptıkları araştırmalarda sınıf düzeyi açısından anlamlı bir fark bulmamışlardır. Alt sınıflardan üst sınıflara geçişle birlikte olumlu içerikli okul algısının dereceli olarak azalma eğilimine girdiği belirlenmiştir. (Eccles, Midgley ve Adler, 1984). Lise öğrencileri ile yapılan bir araştırmada öğrencilerin okul derslerine olan ilgilerinin sınıf düzeyi arttıkça azaldığı bulunmuştur (Kumandaş ve Kutlu, 2014). Ortaokulda her ileri sınıf düzeyinde derslerin giderek zorlaşmasının, ayrıca sekizinci sınıfta ortaöğretime giriş gibi çeşitli sınavların olmasının okula bağlanmayı azaltmış olabileceği söylenebilir.

Araştırma sonucunda akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin okula bağlanma düzeyinin, akademik başarısı düşük olan öğrencilerden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Literatür bu sonuç ile tutarlılık göstermektedir (Goodenow ve Grady, 1993; Hagborg, 1994; Lee ve Smith, 1995; Isakson ve Jarvis, 1999; Anderman, 2002; Mengi, 2011; Sarı, 2012 ve Bellici, 2015). Okul başarısı, aile, öğretmen desteğini beraberinde getirmektedir. Başarılı öğrenciler okuldan hoşlanmakta ve okulda kendilerini değerli hissetmektedir. Bu bulgular da okula daha çok bağlanmalarına katkı sağlamış olabilir.

Araştırmadan elde edilen sonuca göre okulun fiziki durumunu (Bina, bahçe, sınıf vb.) yeterli gören öğrencilerin okula bağlanma düzeyinin, okul fiziki durumunu yetersiz gören öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Finn, Pannozzo ve Achilles (2003) tarafından yapılan araştırmada sınıf mevcudu 20'nin altında olan sınıflarda başarı daha yüksek bulunmuştur. Okullar, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak ortamlar şekilde düzenlendiğinde, öğrenciler öğrenmeye daha çok yoğunlaşmaktadırlar. Yapılan araştırmalar öğrencilerin bağlılık düzeylerinin ancak bu durumda en üst düzeye çıkabileceğini ortaya koymaktadır (Voke, 2002). Okulların fiziki açıdan yeterliliğinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi yapılarak, elde edilecek sonuçlarla gelecek planlamaların oluşturulması düşünülebilir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin memnun olduğu öğretmen sayısı arttıkça okula bağlanmanın da arttığı bulunmuştur. Öğretmen desteğinin, öğrencinin okula bağlanması üzerinde önemli bir etkisi vardır. Çünkü öğrencinin okuldaki ilk davranışsal bağlılığı onun öğretmeni ile ilişkisinden etkilenmektedir (Fredricks ve ark., 2004). Mengi (2011) öğretmeninden algılanan sosyal desteğin öğrencilerin okula bağlılığını artırdığını, Osterman (2000) öğretmenine güvenen öğrencinin bağlılık düzeyinin de yüksek olacağını ve bir güven duygusu oluşacağını, Marks (2000) ise öğretmeni ile olumlu bir ilişki kuramayan ve destek göremeyen öğrencilerin okulu bırakma olasılığının yüksek olduğunu bulmuştur. Bu bulgular, öğretmenlerin öğrencilerin okula bağlanmasındaki etkisini ortaya koymaktadır. Öğretmen niteliğinin artırılmasına yönelik başta öğretmenlik bölümlerine giriş olmak üzere çeşitli düzenlemelerin yapılmasının faydalı olacağı düşünülebilir.

Araştırma sonucunda arkadaş sayısı fazla olan öğrencilerin okula bağlanma düzeylerinin arkadaşı az olan öğrencilerden yüksek olduğu bulunmuştur. Okula bağlanmayı arkadaş sayısı açısından ele alan bir araştırmaya rastlanmamıştır. McNeely, Nonnemaker ve Blum'a (2002) göre kişinin bir kuruma bağlılığını gerçekleştirmek için önce bireyin diğer kişilerle bağlılığını oluşturmak gerekmektedir. Bu sebeple öğrencinin diğer öğrencilerle iyi ilişkiler kurmalarını sağlamak okula bağlılığın önemli bir adımını oluşturmaktadır. Marks (2000) ise öğrencinin arkadaşlarından destek gördüğü sınıf ortamlarında yüksek bağlılık sergilediğini saptamıştır. Çocukların aile ile olan bağları okulun başlamasıyla beraber zayıflamakta ve giderek okul ailenin yerini almaktadır. Bu durum arkadaşlığı ön plana çıkarmakta ve arkadaş sahibi olamamanın okuldan uzaklaşmanın bir sebebi olabileceğini göstermektedir.

Okula bağlanma ile okul tükenmişliği arasındaki korelasyon incelendiğinde, okul tükenmişliğinin tüm alt boyutları (Okul etkinlikleri kaynaklı tükenmişlik, aile kaynaklı tükenmişlik, okulda yetersizlik ve okula ilgi kaybı) ile okula bağlanma arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu bulgu, okul tükenmişliğinin azalmasıyla okula bağlanmanın arttığını göstermektedir. Bu araştırma kapsamında yapılan adimsal regresyon analizinde ise okul tükenmişliğinin alt boyutlarından okula ilgi kaybı ve okul etkinlikleri kaynaklı tükenmişliğinin,

okula bağlanmayı anlamlı düzeyde açıkladığı saptanmıştır. Okula ilgi kaybı, öğrencilerin okula karşı yaşadıkları sevgisizliği ve ilgi azalmasını vurgulamaktadır (Aypay, 2011). Okulda kendisine saygı duyulduğunu, biricik ve değerli olduğunu hisseden çocuk, aynı hisleri çevresindekilere de yansıtacak ve daha sağlıklı iletişim kurabilecektir (Sarı, 2007). Ergenlerin okula bağlanmasını okula ilgi kaybı açısından ele aldığımızda sevgi ortamı oluşturamayan, öğrencilerin ilgisini çekecek, onları tekdüzeliğin dışına çıkaracak ortamı sunamayan okulların bu konuda sorun yaşayacağı düşünülebilir.

Okul etkinlikleri kaynaklı tükenmişlik; ders çalışma, ödev yapma, sınava girme gibi etkinlikleri kapsamakta ve bunlardan kaynaklanan yorgunluk, bıkkınlık gibi hisleri ele almaktadır (Aypay, 2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencileri hem çocukluk dönemi özellikleri hem de ergenlik döneminin özelliklerini göstermektedirler (Ikız ve Görmez, 2010). Bu dönemde öğrenciler bir taraftan oyun ve eğlence isteği diğer taraftan sorumlulukların baskısı altındadır. Akademik okul etkinlikleri sorumluluk almayı gerektirmektedir. Bu sorumluluğu alamayan öğrenciler önce derslerden sonra da okuldan soğumakta ve okuldan uzaklaşmaktadırlar. Öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınarak buna uygun ölçüde sorumluluk verilmesi daha faydalı olabilir.

Yapılan çalışma sonrasında şu öneriler getirilebilir:

Okul tükenmişliği, okulun ve genel olarak eğitim yaşantısının "aşırı" taleplerinin öğrencileri duygusal, bilişsel ve bedensel olarak yıpratmasını ya da bitkin düşürmesini ifade etmektedir (Aypay ve Eryılmaz, 2011). Okulların, öğrencilerden taleplerini alması ve bu bireyselleştirilmiş taleplerin uygulanması tükenmişliği engelleyebilir. Bu sayede öğrencinin bıkkınlık ve yorgunluk gibi hisleri azaltılarak okula odaklanmaları sağlanabilir. Okula karşı olumlu duygular hisseden, okul etkinliklerine aktif olarak katılan öğrencinin okulu tamamlama ve bağımsız öğrenen bir öğrenci olma ihtimali yüksek olacaktır. Okula bağlanma, okulun kendisini, öğretmenleri ve okul arkadaşlarını kapsamaktadır. Bu faktörlerin tümünü ele alacak çalışmalar yapılabilir. Okula yönelik fiziki düzenlemelerin yapılması, öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi ve öğrencilere yönelik ders dışı faaliyetlerin son araştırmalar incelenerek güncellenmesi düşünülebilir. Öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki güçlü etkisini fark etmesine yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılabilir. Özellikle okullarda ders düzeni dışında farklı bir yeri olan rehberlik servislerinin okula bağlanma ile olan ilişkisi incelenebilir. Ayrıca günümüzde giderek artan teknolojik gelişmelerin öğrencilerin okula bağlanmasını üzerindeki etkisi incelenebilir. Öğrencilerin okula bağlanmalarını artırmaya yönelik programlar hazırlanabilir. Lise düzeyinde farklı okul türlerini ele alan araştırmalar yapılabilir. Okullardaki sportif faaliyetler ile tiyatro gibi kültürel etkinliklerin okula bağlanmaya etkisi üzerine çalışılabilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Adelabu, D. D. (2007). Time perspective and school membership as correlates to academic achievement among American adolescents. *Adolescence*, 42,(167), 525-538.
- Alaca, F. (2011). İki dilli olan ve olmayan öğrencilerde okul yaşam kalitesi algısı ve okula aidiyet duygusu ilişkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ainsworth, M. S. (1989). Attachment beyond infancy. *American Psychologist*, 44, 709-716.
- Anderman, E. M. (2002). School effects on psychological outcomes during adolescence. *Journal of Educational Psychology*, 94(4), 795.
- Anderman, L. H. ve Anderman, E. M. (1999). Social predictors of changes in students' achievement goal orientations. *Contemporary Educational Psychology*, 24(1), 21-37.
- Arastaman, G. (2009). Lise birinci sınıf öğrencilerinin okula bağlılık durumlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 102-112.
- Aypay, A. (2011). İlköğretim II. kademe öğrencileri için okul tükenmişliği ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 511-527.
- Aypay, A. ve Eryılmaz, A. (2011). Lise öğrencilerinin derse katılmaya motive olmaları ile okul tükenmişliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 26-44.
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M. ve Duru, S. (2011). Tükenmişliğin öğretmen adayları arasındaki yaygınlığı, demografik değişkenler ve akademik başarı ile ilişkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29), 151-165.
- Bellici, N. (2015). Ortaokul öğrencilerinde okula bağlanmanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 48-65.
- Bergin, C. ve Bergin, D. (2009). Attachment in the classroom. *Educational Psychology Review*, 21(2), 141-170.

- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Clinical applications of attachment theory*. London: Routledge.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, S. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okula bağlılık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Cheung, H. Y. ve Hui, K. F. S. (2003). Mainland immigrant and Hong Kong local students psychological sense of school membership. *Asia Pacific Education Review*, 4,(1),67-74.
- Çelik, Ş. (2008). Lise öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının duygusal zeka açısından incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Diaz, J. D. (2005). School attachment among Latino youth in rural Minnesota. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 27(3), 300-318.
- Duy, B. ve Yıldız, M. A. (2014). Farklı zorbalık statüsüne sahip erinlerde okula bağlanma ve yalnızlık. *Eğitim ve Bilim*, 39(174).
- Eccles, J. S., Midgley, C. ve Adler, T. F. (1984). Grade-related changes in school environment: Effects on achievement motivation. In J. G. Nicholls (Ed.), *Advances in motivation and achievement*. Greenwich, CT: JAI Press.
- Finn, J. D. (1993). *Student engagement and student at risk*. Washington, DC: National Center For Education Statistics.
- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from school. *Review of Educational Research*, 59, 117-142.
- Finn, J. D., Pannozzo, G. M. ve Achilles, C. M. (2003). The "why's" of class size: Student behavior in small classes. *Review of Educational Research*, 73(3), 321-368.
- Finn, J. ve Rock, D. A. (1997). Academic success among students at risk for school failure. *Journal of Applied Psychology*, 82, 221-261
- Finn, J. D. ve Voelkl. K. E. (1993). School Characteristics Related to school engagement. *Journal of Negro Education*, 62, 249-268.
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C. ve Paris, A., H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of Educational Research*, 74, 59-109.
- Goodenow, C. (1992). Strengthening the links between educational psychology and the study of social contexts. *Educational Psychologist*, 27(2), 177-196.
- Goodenow, C. ve Grady, K. E. (1993). The relationship of school belonging and friends' values to academic motivation among urban adolescent students. *The Journal of Experimental Education*, 62(1), 60-71.
- Hagborg, W. J. (1994). An exploration of school membership among middle and high school students. *Journal of Psychological Assessment*, 12, 312-323.
- Henry, K. L., & Slater, M. D. (2007). The contextual effect of school attachment on young adolescents' alcohol use. *Journal of school health*, 77(2), 67-74.
- Hill, L. G. ve Werner, N. E. (2006). Affiliative motivation, school attachment, and aggression in school. *Psychology in the Schools*, 43(2), 231-246.
- Hirschi, T. (2002). *Causes of delinquency*. Transaction Publishers.
- Ikiz, E. ve Görmez, K., S. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde duygusal zekâ ve yaşam doyumunun incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(3): 1216-1225.
- Isakson, K. ve Jarvis, P. (1999). The adjustment of adolescents during the transition into high school: A short term longitudinal study. *Journal of Youth and Adolescence*, 28, 1-26.
- Jimerson, R. S., Campos, E. ve Greif, L. J. (2003). Toward an understanding of definitions and measures of school engagement and related terms. *The California School Psychologist*, 8,7-27.
- Karatzias, A., Power, K. ve Swanson, V. (2001). Quality of school life: Development and preliminary standardization of an instrument based on performance indicators in scottish secondary schools. *School Effectiveness and School Improvement*, 12 (3), 265-284.
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki şiddet davranışının kaynakları üzerine kuramsal bir yaklaşım. *C. Ü., Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 47-70.
- Klem,, A. M. ve Connell, P., J. (2004). Linking teacher support to student engagement and achievement. *Journal of School Health*. 74(7).
- Kulaksızoğlu, A. (2004). *Ergenlik psikolojisi* (6. basım). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Kumandaş, H. ve Kutlu, Ö. (2014). Yükseköğretime öğrenci seçmede ve yerleştirmede kullanılan sınavların oluşturduğu risk faktörlerinin okul başarısı üzerindeki etkileri. *Türk Psikoloji Dergisi*, 29(74), 15-31.
- Lee, V. E. ve Smith, J. B. (1995). Effects of high school restructuring and size on early gains in achievement and engagement. *Sociology of Education*, 68, 241-270
- Leithwood. K. ve Jantzi, D. (2000). Principal and teacher leadership effects: A replication. *School Leadership and Management*. 20,(4), 415-434.

- Lemma, P., Borraccino, A., Berchiolla, P., Dalmaso, P., Charrier, L., Vieno, A., Lazzeri, V. ve Cavallo, F. (2014). Well-being in 15-year-old adolescents: A matter of relationship with school. *Journal of Public Health*, 37(4), 573-580.
- Marks, H. M. (2000). Student engagement in instructional activity: Patterns in elementary, middle, and high school years. *American Educational Research Journal*, 37(1), 153-184.
- McNeely, C. A., Nonnemaker, J. M. ve Blum, R. W. (2002). Promoting School Connectedness: Evidence from the National Longitudinal Study of Adolescent Health, *Journal of School Health*, 72, 4,138-146.
- Mengi, S. (2011). Ortaöğretim 10. ve 11. sınıf öğrencilerinin sosyal destek ve özyeterlik düzeylerinin okula bağlılıklarıyla ilişkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Murdock, T. B., Hale, N. M. ve Weber, M. J. (2001). Predictors of cheating among early adolescents: Academic and social motivations. *Contemporary Educational Psychology*, 26(1), 96-115.
- Osterman, F.K. (2000). Students' need for belonging in the school community. *Review of Educational Research*. 17 (3), 323-367.
- Özdemir, M. ve Kalaycı, H. (2013). Okul bağlılığı ve metaforik okul algısı üzerine bir inceleme: Çankırı ili örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(4).
- Özguven, İ. E. (2001). Ailede iletişim ve yaşam. PDREM Yayınları: Ankara.
- Roeser, R. W., Midgley, C. ve Urda, T. C. (1996). Perceptions of the school psychological environment and early adolescents psychological and behavioral functioning in school: The mediating role of goals and belonging. *Journal of Educational Psychology*, 88, 408-422.
- Samdal, O., Wold, B. ve Bronis, M. (1999). Relationship between students' perceptions of school environment, their satisfaction with school and perceived academic achievement: An international study. *School Effectiveness and School Improvement*, 10, 296-320.
- Sarı, M. (2007). Demokratik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program: Düşük ve yüksek okul yaşam kalitesine sahip iki ilköğretim okulunda nitel bir çalışma. Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Sarı, M. (2012). Sense of school belonging among elementary school students. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42,(1), 1-11.
- Savi, F. (2011). Çocuk ve ergenler için okula bağlanma ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 10(1) 80-90.
- Secer, I. ve Gençdoğan, B. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinde okul tükenmişliğinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish Journal of Education*, 1(2).
- Somers, C. L. ve Gizzi, T. J. (2001). Predicting adolescents' risky behavior: The influence of future orientation, school involvement and school attachment. *Adoles and Family Health*, 2, 3-11.
- Thompson, S. (2005). Engaging students with school life. *Youth Studies Australia*, 24, (1).
- Voke, H. (2002). Motivating Students to learn. *Journal of developmental psychology*, 28.
- Yıldırım, İ. ve Ergene, T. (2003). Lise son sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının yordayıcısı olarak sınav kaygısı, boyun eğici davranışlar ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25).
- Yüksek, D. A. ve Solakoglu, O. (2016). The relative influence of parental attachment, peer attachment, school attachment, and school alienation on delinquency among high school students in Turkey. *Deviant Behavior*, 37(7), 723-747.
- Willms, J. D. (2003). Student engagement at school: A sense of belonging and participation. Results from PISA 2000. Paris: OECD.
- Zhang, Y., Gan, Y. ve Cham, H. (2007). Perfectionism, academic burnout and engagement among Chinese college students: A structural equation modeling analysis. *Personality and Individual Differences*, 43(6), 1529-1540.

İletişim/Correspondence

Uzman Psikolojik Danışman. Serkan ALTUNTAŞ
serkan-altuntas@hotmail.com

Doç. Dr. Özcan SEZER
ozcan.sezer@inonu.edu.tr